

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 69/2511

หลวงจ่ารัฐเนติศาสตร์ หลวงสุรการบรรณสิทธิ์ นายพิพัฒน์โปษยานนท์คุณหญิงโฉมศรี วินิจัยกุลผู้จัดการมรดก และทายาทของพระยาพิพัฒน์ธนากรโจทก์ นายแยม เนียมบุญเจือ ที่ 1 กับพวกรวม 17 คนล.

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 321

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์เป็นผู้รับพินัยกรรมและผู้จัดการมรดกของ พ. ได้ครอบครองที่พิพาทสืบต่อมาในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ และเป็นไปโดยสงบและเปิดเผยอย่างเปิดเผยและเป็นเจ้าของ ส่วนจำเลยเป็นทายาทผู้สืบทอดกรรมสิทธิ์ จาก ส. ซึ่งมีชื่อในโฉนดที่ดินที่พิพาท ฉะนั้น ภาระการพิสูจน์ว่าการครอบครองที่พิพาทของฝ่ายโจทก์ได้เป็นไปโดยสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของย่อมตกอยู่แก่โจทก์ (อ้างฎีกาที่ 521/2493, 1112/2493) แม้จำเลยจะเป็นฝ่ายนำสืบก่อนตามคำสั่งศาลชั้นต้น หากจะทำการพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ก็ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบ ศาลฎีกาย่อมดำเนินการพิจารณาต่อไปตามรูปคดี ที่โจทก์เป็นฝ่ายมีหน้าที่นำสืบก่อนได้ โดยไม่ยื้อย่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาใหม่ การที่ พ. ยอมให้ ส. เอาที่พิพาทที่ ส. จำนองไว้กับ พ. ตีใช้หนี้ แม้จะมีได้ทำเป็นหนังสือจดทะเบียน เมื่อ พ. กับโจทก์ซึ่งเป็นทายาทได้ครอบครองมาเกิน 10 ปี ฝ่ายโจทก์ย่อมได้กรรมสิทธิ์ในที่พิพาทตามมาตรา 1382 สิทธิไถ่ถอนจำนองของจำเลยซึ่งเป็นทายาทของ ส. จึงระงับไป จำเลยจะเถียงกันว่าเมื่อไม่มีการจดทะเบียนไถ่ถอนจำนอง การจำนองก็ยังมีอยู่หาได้ไม่ เพราะกรณีเป็นการที่ฝ่ายจำเลยยกที่พิพาทตีใช้หนี้และฝ่ายโจทก์ได้ครอบครองที่พิพาทจนได้กรรมสิทธิ์แล้ว หนี้จำนองย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 321 ประกอบมาตรา 744 (1) ทั้งจำเลยไม่ใช่บุคคลภายนอกซึ่งจะถือได้ว่า เมื่อไม่จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองตามมาตรา 746 การจำนองก็ไม่ระงับไป

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า นายสุวรรณได้จำนองที่ดินโฉนดที่ ๘๕ ไว้กับพระยาพิพัฒน์ธนากร นายสุวรรณไม่สามารถไถ่ถอนจำนองได้ จึงยกที่ดินดังกล่าวแทนหนี้จำนองและดอกเบี้ย พระยาพิพัฒน์ธนากรได้ครอบครองด้วยความสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันตลอดมา เป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ได้ให้ผู้มีชื่อและทายาทนายสุวรรณเช่า พระยาพิพัฒน์ธนากรถึงแก่กรรม โจทก์เป็นผู้รับพินัยกรรมและผู้จัดการมรดก ได้ครอบครองที่แปลงนี้สืบต่อมาในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์และเป็นไปโดยความสงบและเปิดเผยอย่างเปิดเผยและเป็นเจ้าของ ปี ๒๕๐๗ จำเลยยื่นคำร้องขอรับมรดกที่ดินแปลงนี้โดยอ้างว่าได้ครอบครองในฐานะทายาทโดยธรรมนายสุวรรณ ขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของพระยาพิพัฒน์ธนากรตลอดจนถึงโจทก์ โดยการครอบครองปรปักษ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้องกับ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจัดการแก้ทะเบียนโฉนดเลขที่ ๘๕ ดังกล่าวใส่ชื่อพระยาพิพัฒน์ธนากรหรือชื่อโจทก์ ฯลฯ จำเลยทุกคนเว้นจำเลยที่ ๓ ให้การว่า จำเลยซึ่งเป็นทายาทนายสุวรรณรับมรดกที่ดินแปลงนี้ มอบที่พิพาทให้พระยาพิพัฒน์ธนากรผู้รับจำนองจัดหาผลประโยชน์ จำเลยและนายสุวรรณไม่ได้ตกลงขายที่พิพาทให้เป็นการใช้หนี้จำนอง จำเลยที่ ๓ ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา ศาลชั้นต้นเห็นว่าพระยาพิพัฒน์ธนากรและโจทก์ได้ครอบครองที่พิพาทมา

ด้วยความสงบและเปิดเผย และด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันมาเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปีแล้ว พิพากษาว่าโจทก์เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโฉนดที่ ๘๕ ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้อง ฯลฯ จำเลยทุกคนเว้นจำเลยที่ ๓ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยที่อุทธรณ์ทุกคนฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่าในเรื่องหน้าที่นำสืบนั้น เห็นว่าเมื่อจำเลยเป็นทนายทนายผู้สืบกรรมสิทธิ์จากนายสุวรรณ การพิสูจน์ว่าการครอบครองที่ดินพิพาทของฝ่ายโจทก์ได้เป็นไปโดยสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของยังคงอยู่แก่โจทก์ โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (อ้างฎีกาที่ ๕๒๑/๒๔๙๓, ๑๑๑๒/๒๔๙๓) คดีนี้ศาลฎีกาเห็นว่า แม้จำเลยจะเป็นฝ่ายนำสืบก่อน หากจะทำการพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ก็ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบ ฉะนั้น ศาลฎีกาจะได้ดำเนินการพิจารณาต่อไป ตามรูปคดีที่โจทก์เป็นฝ่ายมีหน้าที่นำสืบก่อน โดยไม่ยื้อย่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นทำการพิจารณาใหม่ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า นายสุวรรณยกที่ดินพิพาทนี้ให้แก่พระยาพิพัฒน์นคร พระยาพิพัฒน์นครครอบครองอย่างเป็นเจ้าของ เมื่อนายสุวรรณตายแล้ว พระยาพิพัฒน์นครและโจทก์ยังครอบครองที่ดินพิพาทต่อมาด้วยความสงบ และเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี การที่พระยาพิพัฒน์นครยอมให้นายสุวรรณเอาที่ดินพิพาทนี้ไปจำนอง แม้จะมีได้ทำเป็นหนังสือจดทะเบียน เมื่อพระยาพิพัฒน์นครกับโจทก์ได้ครอบครองมาเกิน ๑๐ ปีดังกล่าว ฝ่ายโจทก์ย่อมได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ สิทธิไถ่ถอนของจำเลยจึงระงับไป และจำเลยจะเถียงว่าเมื่อไม่มีการจดทะเบียนไถ่ถอนจำนอง การจำนองก็ยังมีอยู่หาได้ไม่ เพราะกรณีเป็นการที่ฝ่ายจำเลยยกที่ดินพิพาทนี้ให้แก่โจทก์ได้ครอบครองที่ดินพิพาทจนได้กรรมสิทธิ์แล้ว หนี้จำนองย่อมระงับไปตามมาตรา ๓๒๑ ประกอบด้วยมาตรา ๗๔๔ (๑) ทั้งจำเลยไม่ใช่บุคคลภายนอกซึ่งจะถือได้ว่าเมื่อไม่จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองตามมาตรา ๗๕๖ การจำนองก็ไม่ระงับไป พิพากษายืน

องค์คณะ

โพนม เลขยานนท์ · ศรี มลิล · เฉลิม ทัดภิรมย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/69/2511>